

[P. M. Dam.]

Marstrander, har imidlertid for nogen tid siden ved hjælp af Marshallpenge været på Færøerne for at undersøge rentabilitetsmulighederne for en kulminedrift i større stil. Resultatet af hans undersøgelser foreligger i en betænkning. Ved investering af den nødvendige kapital, 8—9 mill. kr., mener han at en rationel kulminedrift godt kan betale sig, d. v. s. man kan producere kul til konkurrencedygtige priser. En sådan produktion ville ikke alene afhjælpe en del af den forfærdelige arbejdsløshed, der for tiden hersker på Færøerne, men den ville også spare på den kostbare valuta, som man nu må øse ud til indkøb af kul.

Også hospitalsforholdene på øerne er meget utilfredsstillende. Man har fra statens side ved opførelsen af et hypermoderne sygehus på Tveraa ydet et stort bidrag til forbedring af disse forhold, og det ønsker jeg at takke for, man er meget glad for det; men opførelsen af et moderne landsygehus og et sindssygehospital er en opgave, som man ikke godt kan forsvare at skyde ud, uden at det kommer til at gå utilladelig hårdt ud over de syge.

Allerede inden krigen beskæftigede man sig i ministeriet og i Færøernes lagting med en udvidelse og forbedring af den højere skole. Her er tale om realskoleordningen og om opretholdelse af en studenterskole. Der forelå et færdigt forslag fra ministeriet, tilrådt af et flertal i lagtinget, men så kom krigen og standsede sagen. Løsningen af dette spørgsmål er dog ikke mindre påkrævet i dag, ja, den akutte situation er kommet til at foreligge, at enten må den højere skole reorganiseres med opførelse af de nødvendige skolebygninger og en kostskolebygning for elever, der kommer fra bygderne, eller man må nedlægge studenterskolen og etablere flere mellemskoler. Sker det sidste, må det betegnes som et meget, meget beklageligt tilbageskridt.

Udviklingen af de her nævnte områder, som man desværre ikke kan komme udenom er noget tilbage, og som følgelig har krav på ekstraordinære foranstaltninger og en betydelig finansiel støtte, er af vidtrækkende betydning for det lille færøske samfund. Men skønt man med fuld ret kan sige dette, må det betones med den styrke, som retten til at eksistere giver en, at foran alle andre opgaver træder finansieringen af vort fiskerierhverv i forbindelse med en gennemgribende sanering, modernisering og fornyelse af vor fiskerflåde, thi fiskeriet danner selve eksistensgrundlaget for øernes befolkning.

Fornylelsen af færingerne fiskerflåde var allerede inden krigen meget aktuel. De fiskerskibe, man havde, var gamle, umoderne og med undtagelse af nogle få trawlere og snurrevodsbåde hovedsagelig brugt til det for fiskerne slidsomme og lidet givende håndlinefiskeri. Også her satte krigen stop, men da forholdene under krigen formede sig således, at islændingene ikke kunne og delvis på grund af krigsfaren ikke ville besørge transporten af deres fisk, som man i England gerne ville have fat i, kunne færingerne tage til Island med deres gamle kuttere for at købe fisk til videresalg i England. Skønt der, særlig i slutningen af krigen, kunne være tale om store tab, tjente færingerne i det store og hele meget på denne handel, samtidig med at fiskeriet med de få trawlere og det lille antal mere moderne skibe, man ejede, gav store penge. For en fuldstændigheds skyld må dog tilføjes, at for dem, der ikke kunne komme med skibene, og som heller ikke havde adgang til lønnet arbejde på landjorden — og dem var der mange af desværre —, var krigstiden også økonomisk set en hård belastning. Ved krigens ophør stod de ribbet og på bar bund.

Som alle vegne, hvor der bliver rigeligt med kontante penge, viste der sig straks ved de forbedrede indtjeningsmuligheder på Færøerne tendenser til inflation. Da der har været talt en del om den færøske inflation, er det måske ved nærværende lejlighed på sin plads at anføre, at inflationsbølgen dog aldrig tilnærmelsesvis nåede de højder på Færøerne som f. eks. i nabolandet Island, der var undergivet nogenlunde de samme besættelseskår som vi. Hr. amtmand Hilbert har indlagt sig stor fortjeneste ved i god tid meget kraftigt at henlede befolkningens og de styrendes opmærksomhed på den stadig voksende inflationsfare. Som den meget dygtige og resolute mand, han er, som en mand, der er sig sit ansvar bevidst, gjorde han det, skønt man sjældent har været vidne til en mere demagogisk agitation end den, der af en i inflation spekulerende klike mennesker blev rejst imod ham og alle dem, der indså nødvendigheden af i tide at dæmme op for inflationsbølgen.

Skønt det under krigen var umuligt at lade bygge eller købe ældre skibe, var sindene stadig stærkt optaget af planer vedrørende fornyelse af vor fiskerflåde. Trangen hertil meldte sig så meget stærkere, som færingerne desværre var ude for at miste en trediedel af deres fiskerflåde ved krigsforlis, torpedering, minesprængning